

Exam. Code : 103205

Subject Code : 1198

B.A./B.Sc. 5th Semester

HOME SCIENCE

(Food & Nutrition & Child Development—I)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—60

Note :— Attempt a total of **five** questions. Section E is compulsory. Select **one** question each from Sections A, B, C and D. All questions carry equal marks.

SECTION—A

- I. Explain functions of fat. What happens in its deficiency and in excess ? 12
- II. What is the importance of food ? Describe its functions. 12

SECTION—B

- III. Discuss the importance of minerals in diet. Why is iron important and which are the food sources of iron ? 12
- IV. Explain principles of food preservation. Discuss household methods of preservation. 12

SECTION—C

- V. Define Child Development. Discuss its importance. 12
- VI. Discuss physical development of child from infancy to late childhood and which factors affect it ? 12

SECTION-D

- VII. What is the pattern of motor development from infancy to late childhood ? 12
- VIII. What is language development ? Discuss its stages. 12

SECTION-E

IX. Explain :—

- (a) Methods of cooking using dry heat methods.
- (b) Functions and requirements of Vitamin C.
- (c) Differences between growth and development
- (d) Characteristics of Children's emotions. $3 \times 4 = 12$

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਭਾਗ ਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

- I. ਚਰਬੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 12
- II. ਭੋਜਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 12

ਭਾਗ—ਅ

- III. ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਆਇਰਨ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਆਇਰਨ ਦੇ ਭੋਜਨ ਸਰੋਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? 12
- IV. ਭੋਜਨ ਬਚਾਅ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਬਚਾਅ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12

ਭਾਗ—ੲ

- V. ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12
- VI. ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਆਰੰਭਕ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਚਪਨ ਤੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ? 12

ਭਾਗ—ਸ

- VII. ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਆਰੰਭਕ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਚਪਨ ਤੱਕ ਮੋਟਰ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਕੀ ਹੈ ? 12
- VIII. ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12

ਭਾਗ—ਹ

- IX. ਸਮਝਾਓ :
- (ੳ) ਭੋਜਨ ਪਕਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸੁੱਕੇ ਗਰਮ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨਾ।
- (ਅ) ਵਿਟਾਮਿਨ C ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ।
- (ੲ) ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।
- (ਸ) ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ। $3 \times 4 = 12$

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਕੁਲ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਭਾਗ ਙ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ। ਭਾਗ ਕ, ਖ, ਗ ਤਥਾ ਘ ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਮੇਂ ਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹੈ।

ਭਾਗ—ਕ

- I. ਵਸਾ ਕੇ ਕਾਰਯ ਸਮਝਾਏ। ਇਸਕੀ ਕਮੀ ਔਰ ਅਧਿਕਤਾ ਹੋਨੇ ਪਰ ਕਯਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ? 12
- II. ਭੋਜਨ ਕਾ ਸਹਤਕ ਕਯਾ ਹੈ ? ਇਸਕੇ ਕਾਰਯੋਂ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕਰੋ। 12

भाग—ख

- III. आहार में खनिजों के महत्व पर चर्चा करें। आयरन क्यों महत्वपूर्ण है और आयरन के भोजन स्रोत कौन-से हैं ? 12
- IV. खाद्य संरक्षण के सिद्धांतों की व्याख्या करें। संरक्षण के घरेलू तरीकों पर चर्चा करें। 12

भाग—ग

- V. बाल विकास को परिभाषित करें। इसके महत्व पर चर्चा करें। 12
- VI. शैशवावस्था से लेकर बचपन तक बच्चे के शारीरिक विकास पर चर्चा करें और कौन-से कारक इसे प्रभावित करते हैं ? 12

भाग—घ

- VII. शैशवावस्था से लेकर बचपन तक मोटर विकास के पैटर्न क्या है ? 12
- VIII. भाषा का विकास क्या है ? इसके चरणों की चर्चा करें। 12

भाग—ङ

- IX. स्पष्ट करें :
- (क) खाना पकाने के लिए सूखे गर्म तरीकों का उपयोग करना।
- (ख) विटामिन C के कार्य और आवश्यकताएं।
- (ग) वृद्धि और विकास के बीच अंतर।
- (घ) बच्चों की भावनाओं के लक्षण। 3×4=12